

KURIR

NOVO MESTO

Št. 5 Leto III.

15. maja 1974

časopis kolektiva industrije motornih vozil

Titu za rojstni dan

BERITE NA DRUGI STRANI!

Titu za 82. rojstni dan

Zaposleni v našem podjetju smo bili letos deležni posebne časti. Titova štafeta je na svoji poti šla skozi naše podjetje, kjer je več tisoč ljudi za hip prekinilo delo in se pridružilo pozdravam maršalu Titu.

Štafeta je iz tovarne prikolic krenila v tovarno avtomobilov, kjer je zbrana množica navdušeno pozdravila njen prihod.

Štafetno palico je po krajšem govoru sprejel tov. Zavodnik, sekretar osnovne organizacije TOZD Tovarna avtomobilov Novo mesto. Vida Kerin, predsednica aktiva mladih delavcev našega podjetja, je prečitala pismo s pozdravi Titu.

Veseli smo, da smo se lahko tako pristrčno srečali s štafeto, ki nosi pozdrave našemu ljubljenu voditelju tov. Titu, še posebej pa smo ponosni, da je šla štafeta mimo naših delovnih mest in da so jo nosile delovne roke mladih delavcev našega kolektiva.

DRAGI TOVARIŠ TITO!

V trenutku, ko vstopaš v 83. leto, se tudi mi mladi, zaposleni v Industriji motornih vozil v Novem mestu, pridružujemo čestitkam, ki ti jih skupaj z našimi vrstniki

iz drugih tovarn, vasi, mest ter bratskih republik pošiljamo ob tvojem jubileju.

S pozornostjo spremljamo tvojo življenjsko pot. Ponosni smo nate, spoštujemo te in te imamo radi. Veliko nas je, in vsi smo ti vdani. Tvoj praznik praznujemo svečano, kajti dokazati hočemo, da je „tvoj dan“ najlepší v letu.

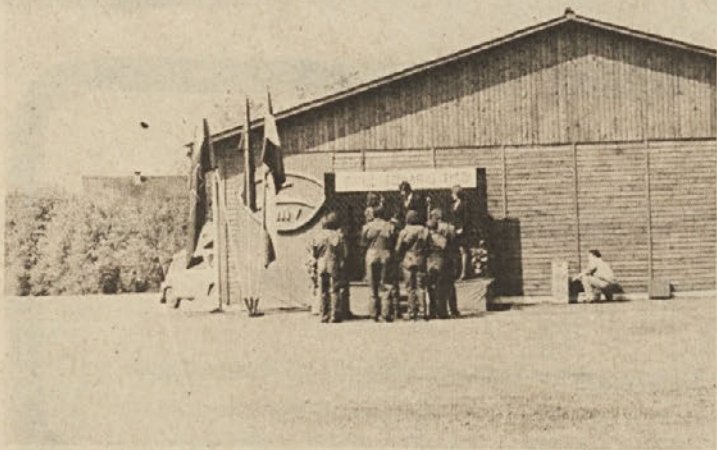
Obljubljamo ti, da bomo čuvali svobodo in pridobitve revolucije, na katerih sloni naša socialistična republika Jugoslavija, svobodo, za katero si se ti boril skupaj z narodi Jugoslavije.

Želimo, da še dolgo ostaneš med nami, hkrati pa ti obljubljam, da bomo, če bo potrebno, pogumno in hrabro branili vsako ped naše domovine.

Prizadevali si bomo, da bomo tudi v prihodnje razvijali bratske odnose z našimi vrstniki iz sosednih republik ter tako krepili bratstvo in enotnost naših narodov.

Našim čestitkam se pridružujejo tudi vsi ostali člani kolektiva Industrije motornih vozil iz Novega mesta.

**AKTIV MLADIH DELAVCEV
INDUSTRIJE MOTORNIH
VOZIL NOVO MESTO**
Novo mesto, 10. 5. 1974

Znanje je pot napredka

Zagotoviti moramo, je zapisano v resoluciji VII. kongresa ZKS, da bodo delo in rezultati dela temelji za uresničevanje samoupravnih pravic in za uveljavljanje interesov delovnih ljudi. Dosledno se moramo zavzemati za to, da bo vsak za delo sposoben občan aktivno vključen v proces družbenega dela in da bo vsakomur, glede na njegovo sposobnost, interes in znanje, omogočeno, da opravlja tisto delo, s katerim bo najbolj zadovoljeval svoje osebne interese in ob stalnem usposabljanju največ prispeval k razvoju in napredku naše družbene skupnosti.

Poziv VII. kongresa ZKS vsem komunistom, naj pri svojem delu uveljavljajo načelo „Kolikor kdo zna, toliko naj ve-lja“, ni naključen. Temelji na spoznanju, da brez znanja ni napredka. Prav zato so komunisti dolžni spodbujati delovne ljudi, da se vključujejo v vse oblike pridobivanja znanja, kvalifikacij in izobrazbe ter da posvetijo posebno skrb tudi idejnopolitičnemu in družbeno-ekonomskemu usposabljanju.

Zveza komunistov mora okrepiti svojo vlogo in vpliv na kadrovske politike. Organizacije in organi Zveze komunistov morajo uveljavljati stališča o kadrovske politiki v samoupravnih družbi, še posebej o idejnih in družbenih merilih za kadrovanje. Dolžni smo dosledno uresničevati družbene dogovore o kadrovske politiki in

jih prilagajati družbeni praksi.

Komunisti so se po sklepu kongresa dolžni zavzemati za dosledno uveljavljanje in razvoj delitve po delu. Zagotoviti moramo, da se bo stalno večala varnost delovnih ljudi, hkrati pa, da bodo bolj nagrajevane strokovnost, novatorstvo, tehnične izboljšave, kvaliteta, odgovornost in vestnost pri delu. S takšno usmeritvijo bodo odpravljene uravnilovske težnje in uveljavljeno načelo – za enako delo enako plačilo.

Stabilizacija gospodarskih gibanj in boj proti inflaciji ostajata še nadalje temeljni nalogi vseh subjektivnih sil, organizacij združenega dela, zbornic, državnih organov in drugih družbenih dejavnikov ter eden izmed pomembnih pogojev za krepitev položaja Jugoslavije v mednarodni delitvi dela, za dolgoročneše načrtovanje socialnega in materialnega razvoja in za socialno varnost naših delovnih ljudi.

Glavni pogoj za doseg tega cilja pa je – po oceni VII. kongresa ZKS – samoupravno oblikovanje in dosledno spoštovanje razvojnih programov organizacij združenega dela in družbe kot celote, organizirano in dolgoročno usmerjeno vključevanje naših organizacij združenega dela v mednarodno delitev dela, prizadevanje delovnih ljudi za povečanje družbene produktivnosti dela in splošno varčevanje, boljša izraba delovnega časa in proizvodnih

zmogljivosti ter hitrejša rast družbenega proizvoda. Ena temeljnih nalog v naslednjem obdobju je počasnejše naraščanje in uskladitev cen ter oblikovanje ekonomskega sistema, ki bo usklajen z ustavnim načelom, da imajo delavci neodtujljivo pravico odločati o pogojih in rezultatih dela, z odpravljanjem nesorazmerij v strukturi materialne proizvodnje in družbene reprodukcije, zagotavljanjem zadostnih blagovnih rezerv, uskladitvijo blagovnih in kupnih skladov, splošne in skupne porabe, uravnoteženimi proračuni družbenopolitičnih skupnosti, povečanjem obsega kreditov v poslovnih bankah le v okvirih, ki ne presegajo ponudbe blaga in storitev, ter s preprečevanjem kritja vseh vrst čezmerne porabe z emisijo.

VII. kongres ZKS se je tudi odločno zavzel za uveljavitev načrtovanja in družbenega usmerjanja tokov reprodukcije gospodarskega in družbenega razvoja. Pri tem je upošteval ustavno načelo, da morata biti razvojni načrt in celotni sistem načrtovanja predvsem funkcija samoupravno združenega dela, uveljaviti morata interese delavskega razreda in vseh delovnih ljudi in usklajevati pobude samoupravnih nosilcev načrtovanja, njihove posamične in skupne interese, ne da bi pri tem omejevala njihovo samostojnost in odgovornost. Razvoj načrtovanja mora temeljiti na načelu, da so nosilci načrta de-

lovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela.

S pomočjo takšnega načrtovanja naj bi oblikovali že naslednji srednjeročni načrt družbenega razvoja, dopolnili že sprejeti koncept dolgoročnega razvoja Slovenije in ob tem izdelali program prostorskega razvoja. Skupno z drugimi republikami in pokrajinami moramo izoblikovati dolgoročni razvoj in program za zagotovitev enotnosti glede strateških smeri razvoja.

PS

»Mini fička« tudi pri nas

Z novo pogodbo o industrijski kooperaciji med Crveno zastavo in poljsko motorno industrijo bo kragujevska tovarna izdelovala 23 pomembnih delov za fiat 126, ki je na Poljskem med najpopularnejšimi vozili. Ta model, ki so ga krstili za „mini fička“, ima 594 kubikov in doseže hitrost 105 km na uro. Po vesteh, ki prihajajo iz „Zastave“, bo montaža tega vozila stekla v Zastavini novi tovarni v Zagrebu. Pri „Zastavi“ napovedujejo tudi širšo kooperacijo pri izdelovanju „zastave 101“, ki jo bodo za poljske potrebe izdelovali samo s tremi vrati.

Vrednost blagovne menjave se bo od sedanjih 20 povečala na 100 milijonov dolarjev na leto.

Predsednik sabora SRH si z zanimanjem ogleduje razstveni prostor IMV. Zanimal se je tudi za delo svoje hčerke Dubravke (skrajno desno), ki je že več let ena izmed gostiteljic v našem razstavnem prostoru.

IMV – KURIR izdaja delovna skupnost Industrije motornih vozil Novo mesto – Izhaja vsak mesec v 4200 izvodih – Uredništvo in uprava: Novo mesto, Zagrebška cesta 18/20 – Ureja uredniški odbor – Odgovorni urednik Jože Splichal – Stavek, filmi in prelom ČZP DOLENJSKI LIST – Tisk: Tiskarna LJUDSKA PRAVICA Ljubljana

Enosmerne zavore na prikolicah

Vedno večje zanimanje voznikov amaterjev motornih vozil s poprečno ali nerazvito manipulativno sposobnostjo za potovalne stanovanjske prikolice zahteva kar največjo poenostavitve.

Vzratna vožnja s prikolico je eno najzahtevnejših del in zato ni nerazumljivo, da tržišče zahteva take konstrukcijske rešitve podvožja prikolic, ki bodo to delo olajšale in poenostavile. Ena takih je uvedba enosmerne zavore (Rueckmatik) na prikolicah, ki zagotavlja dobro zaviranje, pri vzratni vožnji pa omogoča gibanje prikolice s čim manjšim uporom.

Na osnovi teh tržnih zahtev so konstruktorji že naredili nekaj boljših ali slabših izvedb, vendar nobena dosedanja evropska izvedba še ni popolna. Proizvajalci se tega zavedajo.

Naša tovarna, ki je pomemben proizvajalec prikolic v Evropi, ne more mimo tega razvoja in vedno večjih tržnih zahtev. Zato smo začeli tudi mi uporabljati enosmerne zavore po licenci AL-KO, ki kljub ne najboljšim rezultatom prispevajo k temu, da so naše prikolice ostale konkurenčne. To trenutno stanje pa nas ne sme zavesti, da ne bi tudi mi težili k izboljšavam oziroma k novi, boljši konstruktivni izvedbi enosmerne zavore za prikolice.

Naša izvedba enosmerne zavore po sistemu Rueckmatik AL-KO je taka, da elastični mehanizem zavorne čeljusti še dobro zavira, a ne more povečati zavornega momenta, v smeri nazaj pa se zavora kljub enosmernosti upira s silo 9,5 do 11,5 % (tolerančno področje) osnega pritiska. Večina drugih proizvajalcev enosmernih zavore je že znižala vrednost na 5 do 6 %, eden pa celo na 3 %. Ameriški proizvajalci imajo zaradi homologacijskih predpisov ta odstotek približno nič. Naše danes ne več ugodne vrednosti, ki pa so še odvisne od kvalitete, izdelave posameznih elementov zavore in montaže, nas silijo, da nadalje izboljšamo konstrukcijo in tehnologijo.

Iz danih vrednosti je razvidno, da enosmerna zavora pri tej stopnji razvoja nima namena stalne brezposledne uporabe. Stalna brezposledna uporaba enosmerne zavore bo dosežena šele z njenim razvojem, ko bo vzratni upor manjši kot 1,5 %. Do takrat pa je za normalno vzratno vožnjo, sicer se bo preveč obrabil predvsem disk sklopke vlečnega vozila.

Da bi lažje presodili uporabnost enosmerne zavore v sedanji izvedbi, njene hibe in dobre lastnosti, si oglejmo skico in njeno delovanje.

Kadar prikolica zaradi svoje lastne teže in vztrajnosti povzroči stisk naletne sklopke pri vožnji naprej ali nazaj, se ta stisk prenese preko vzvodov na razpisni mehanizem, predstavljen z elementi 14, 15, 16, 17 in 18, ki se razpre in pritisne obe zavorni čeljusti, sestavljeni iz elementov 4, 5 in 6, ob zavorni bobni. Pri tem se napno povratne vzmeti (7), da se čeljusti po prenehanju zaviranja, to je razpiranja, vrnejo v svoj nezavorni položaj. Vzmeti pod 26 pa le zagotavljajo pravilno lego čeljusti na zavorni plošči.

Obe ob bobni pritisnjeni zavorni čeljusti se taretata ob bobni in tako zavirata. Ker pa se hočeta premakniti v desno, a tega ne moreta – saj ima desna

čeljust na spodnjem koncu čvrst nased – ni druge možnosti, kot da se čeljusti zaradi trenja – še bolj pritisneta k bobni. S tem se še poveča zavorni moment.

V primeru pa, ko se bobni suka v nasprotno smer (pri vzratni vožnji), se hočeta obe zavorni čeljusti, pritisnjeni ob bobni, premakniti v levo. To se tudi zgodi, kajti vzmet (36) z nosilcema in kolutoma (35 in 34) to dopustita. Pri tem se ena zavorna čeljust sprosti, odstopi od bobna in ne zavira več, desna pa ostane pod vplivom vzmeti 36 še pritisnjena in se tare, vendar le toliko, da se uravnoteži sila trenja in sila stiskanja te vzmeti. Posledica tega je upiranje prikolice pri vzratni vožnji, ki pa ga ni, če je preprečeno razpiranje čeljusti z ročico vzratne zapore na naletni sklopki in je zavora popolnoma prosta.

Pojav izmikanja zavornih čeljusti v levo in s tem izpadanje intenzivnega zaviranja je možen vse dotlej, dokler leva čeljust ne nasede na nastavni mehanizem, pri čemer bi se moral razpirni mehanizem razpreti bolj kot to določa hod naletne sklopke. Iz tega razloga mora ročica ročne zavore to nadoknaditi s svojim večjim hodom preko elastičnega tulca pri sklopki, s čemer imamo možnost zavrtja z ročno zavoro v obe smeri.

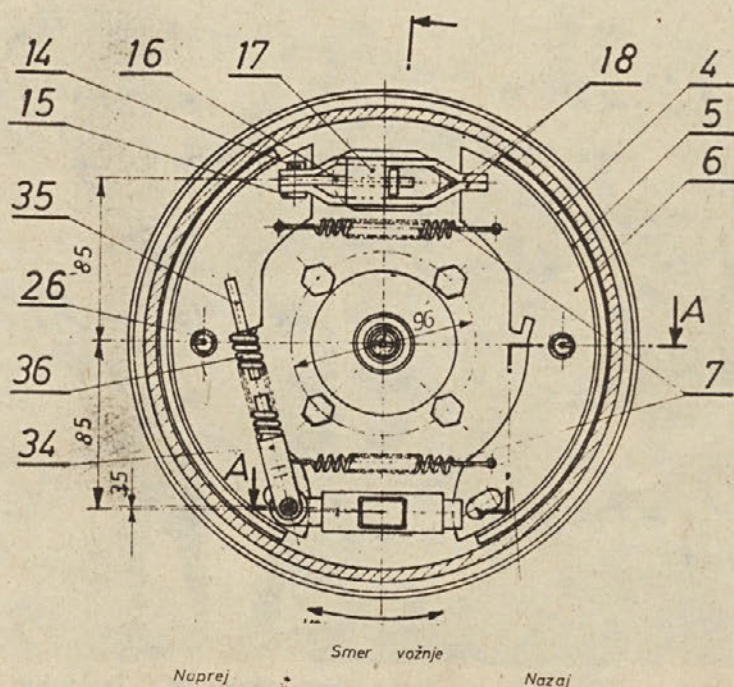
Iz tega nam je takoj jasno, da vzmet 36 s svojo močjo, prednapetostjo, nagibom, položajem in povzročenim trenjem na kolutih odreja maksimalni zavorni učinek pri sukanju naprej, pa tudi odpor pri vožnji nazaj; zato je pri skrbni montaži določeno tudi funkcijsko odstopanje zavore.

Inž. MIRKO LINDTNER

Gradijo novo tovarno kamionov

V Kragujevcu so začeli graditi tovarno kamionov po licenci italijanske firme OM. Nova tovarna bo veljala po predvidevanjih 250 milijonov dinarjev in bo dala na trg 500 kamionov na leto. Del sredstev bo prispevala Jugoslovanska investicijska banka iz Beograda. K sofinanciranju je pristopil tudi IMI, italijanski državni institut, ki je k celotni investiciji prispeval 2,5 milijarde lir.

Gradnja te tovarne je del programa nove industrijske kooperacije Crvene zastave s Fiatom, celotni program pa predvideva, da bodo v naslednjih sedmih letih naredili 22.000 kamionov OM, nosilnosti 3,5 – 4 tone.

Zakaj napake na motorju

(nadaljevanje)

V prejšnji številki smo zapisali, da lahko s pravilno mehansko obdelavo izdelek pripravimo tako, da staranje in utrujenost materiala ne vplivata bistveno na skrajšanje življenjske dobe, seveda če se izdelek uporablja v predpisanih pogojih.

Večina uporabnih predmetov iz kovin se pripravlja z ulivanjem tekočih zlitin. Strjevanje le-teh pa je podvrženo različnim zunanjim vplivom, ki dajejo ob upoštevanju vseh izdelovalnih norm predpisano strukturo materiala. Če naj-

manjše odstopanje povzroči razne deformacije v materialu (notranje napetosti, lunkerji, dendritna rast kristalov, nehomogena notranja struktura). Da bi dosegli določene mehanske lastnosti ali jih celo izboljšali, izdelek obdelujemo na takšni strukturi, ki v normalnih pogojih delovanja prehaja iz nestabilne v stabilno kristalno strukturo. Od tod tudi primer, da so v prejšnjih časih grodelj za plot ali bakreno žico pustili na prostem dalj časa pred uporabo.

Podhlajene nestabilne strukture se ob uporabi spreminjajo v stabilne. Kot primer lahko

vzamemo plošče kladivnih mlinov-drožilcev, če so te izdelane v območju zaostalega austenita. Pri uporabi, to je pri delovanju mehanskih sil, ta zaostali austenit prehaja v martenizitno strukturo, ki je trša in trdnjša. Če na ta način je bilo mogoče doseči daljšo življenjsko dobo izdelka, oziroma preprečiti porušitev materialne strukture zaradi utrujenosti.

Tudi na motorju so takšni deli, ki zahtevajo, da se njihove mehanske lastnosti izboljšajo. Namreč: vsaka dodelava surovega ulitka spreminja strukturo, s tem pa ni več tolikšne izenače-

nosti mehanskih lastnosti materiala. Poruši se geometrija kristalnega zrna, atomi pod vplivom zunanjih mehanskih sil spremenijo osnovno dispozicijo molekule kristala. Pojavijo se napetosti na kristalnih mejah, mikro razpoke, ki s temperaturo ter ob najmanjši preobremenitvi povzročijo porušitev predmeta, tudi v obliki eksplozije. Vsak predmet je izdelan za natančno odrejene mehanske sile, vse dodatne pa skrajšujejo življenjsko dobo. Zato je potrebno že pred uporabo z vsakim izdelkom pravilno ravnati.

Inž. JOŽE ROZMAN

Še enkrat na beograjskem sejmu: visoki gostje, med katerimi so tudi Ivanko Bojanić, Branko Pešić, Marjan Rožič in drugi, si ogledujejo naše prostore.

Daj kri - reši življenje!

Teden od 5. do 11. maja je po vsem svetu proglašen za teden Rdečega križa. Čeprav je letošnji teden Rdečega križa že za nami, ne bo odveč, če pove-
mo nekaj več o človekoljubni vlogi, ki jo ta humanitarna organizacija uresničuje v vseh de-
želah sveta, in o velikem poslan-
stvu Rdečega križa. Za uvod lahko porabimo kar podatke, kaj in koliko je organizacija Rdečega križa naredila lani v našem podjetju, v novomeški občini.

Za potrebe novomeške bolnišnice bi moralo dati lani 3500 krvodajalcev 900 litrov krvi. V resnici pa je 3.867 krvodajalcev darovalo lani 1092 litrov krvi. Tako je bilo 7 odst. vseh občanov darovalcev krvi.

S podatki o krvodajalstvu začnemo deloma zato, ker je letošnji plan Rdečega križa potekal pod geslom: „Daj kri - reši življenje!“ Mednarodna Liga Rdečega križa je torej zaradi izrednega pomena krvodajalstva v sodobni družbi sklenila, naj poteka praznovanje tedna Rdečega križa pod tem geslom.

Sodobnih zdravniških posegov si dandanes ne moremo predstavljati brez transfuzij, prav zato pa potrebe po krvi in krvni plazmi v zdravstvu nenehno naraščajo. Še več krvi, ki jo darujejo krvodajalci, je potrebne zaradi vojn, ki žal še vedno divjajo v posameznih predelih sveta, pa tudi zaradi velikih elementarnih nesreč, ki vsako leto pestijo to ali ono deželo. Za velike posege morajo biti pripravljene primerne zaloge

konzervirane krvi - krvne plazme.

Med nami je že veliko krvodajalcev, mnogi pa se najbrž niti ne zavedajo, da so s tem, ko so darovali 2 dcl svoje krvi, rešili življenje neznancu ali neznanici, ki bi umrla zaradi posledic prometne nesreče, ali pa porodnice, ki bi brez transfuzije umrla na porodu. Razen izredne človekoljubnosti je krvodajalstvo zelo pomembno tudi za SLO. Poleg orožja, vojne tehnike in vsega drugega, kar bi potrebovali za obrambo pred sovražnikom, moramo imeti na zalogi tudi zadostne količine krvne plazme, s katero bi rešili življenja ranjenih. Krvodajalstvo torej ne more in ne sme biti namenjeno samo zadovoljevanju sprotnih potreb po krvi, pač pa tudi ustvarjanju primernih rezerv krvi. Naj ob tej priložnosti izrazimo iskreno zahvalo vsem krvodajalcem iz našega kolektiva!

Rdeči križ je v občini Novo mesto omogočil lani letovanje 658 otrokom, priredil je 35 tečajev prve pomoči za potrebe civilne zaščite in za voznike motornih vozil, 79 vzgojno-zdravstvenih predavanj in občinsko tekmovanje ekip za prvo pomoč. Poleg tega je lani potekalo delo s šolsko mladino, od higijenskih akcij in urejanja okolja do zbiranja denarja in odpadnega materiala.

Omeniti moramo še vlogo Rdečega križa pri zaščiti ranjencev, drugih žrtev in vsega prebivalstva v primeru vojne. Na pobudo Rdečega križa so iz-

oblikovali ženevske konvencije, mednarodne dogovore o varstvu vojnih žrtev. V pravnem jeziku izražajo te konvencije nekaj enostavnih in globoko človeških načel o varstvu, pomoči in človeškem ravnanju s tistimi osebami, ki se ne morejo braniti same, a so najmanj zavarovane, najbolj ogrožene v položaju, ko jim je mednarodno varstvo najbolj potrebno. Te mednarodne dogovore je podpisalo 131 držav.

Preden se je izoblikovala tako organizirana pomoč, kot jo danes v primeru kakršne koli potrebe nudi Rdeči križ, je poteklo veliko časa in naporov. Leta 1863 je bil v Ženevi v Švici ustanovljen Komite za pomoč ranjencem. Dve leti zatem se je preimenoval v Mednarodni komite Rdečega križa. Najprej se je ukvarjal predvsem z organiziranjem pomoči ranjenim vojakom. Do takrat je bila vojaška saniteta zelo slabo organizirana, več kot 50 odstotkov ranjenih vojakov je na bojišču zaradi nezadostne pomoči umiralo, sanitetno osebje in vojaški zdravniki niso bili deležni nobene posebne zaščite, prav tako ne prevezovališča ranjencev in vojaške bolnišnice. Od takrat do danes se je veliko spremenilo, ženevske konvencije priznavajo vse države. Nič čudnega torej, če je Rdeči križ, ki si predvsem prizadeva za srečnejše in bolj zdravo človekovo življenje, pri nas vtakan v družbeno življenje, katera oblikuje in se z njim vred spreminja.

Pokazali smo slovenskim kupcem

Zamisel, da bi tudi slovenskim kupcem pokazali vse tipe prikolic IMV ADRIA CARAVAN, smo uresničili s sodelovanjem na tradicionalnem sejmu Alpe-Adria na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani; sejem je bil od 10. do 16. aprila.

Na lepo urejenem razstavnem prostoru takoj pri vходу na Gospodarsko razstavišče pred halo A smo v polkrogu razporedili vse tipe naših prikolic, od 305 Junior do največje, Adria 700 De Luxe. Lahko trdimo, da je bilo največje zanimanje ravno za naše prikolic Adria Caravan, posebno za največjo, Adrio C. 700, ki je bila tudi najbolj posrečeno postavljena. Čeprav je

bila malo odmaknjena od ostalih prikolic, je bilo največ obiskovalcev okoli nje. Naj pove-mo, da je bilo vseh obiskovalcev na sejmju čez 30.000.

Upravičenost udeležbe na sejmju Alpe-Adria se je pokazala ne samo v velikem zanimanju obiskovalcev, temveč tudi s pogodbami za približno 70 prikolic, sklenjenimi na sejmju (Slovenija sadje 10, Zlatarna Celje 5, tipa 550, Fructal 10, Tehnična šola Celje 6, Zavarovalnica Sava 3, Avtotehna Ljubljana 5, GG Slovenj Gradec 3, Sloveniiales Radomlje 3, Veletrgovina Živila Kranj 3 in drugi po 1 prikolic).

Poleg prikolic smo prikazali tudi popularno „katrco“ – IMV Renault 4 in IMV RENNAULT 12 TL, kovinsko modre barve. Okoli njiju je bila stalno gneča.

Veliko zanimanje za naše prikolic nas obvezuje, da kupcem ne bomo samo prodali naših proizvodov, temveč da jih bomo znali tudi pravilno seznaniti z delovanjem in vzdrževanjem (hladilnik, plinska peč za ogrevanje, vodne črpalke in drugo), kakor tudi, da bomo pravočasno in hitro reševali morebitne reklamacije.

Za POSLOVALNICO
IMV LJUBLJANA:
I. DANEU

Drobne zanimivosti

Ali veste:

– da so leta 1945 na svetu potrošili 5.000.000 ton nafte,

– da so jo takrat porabili v ZDA 3.500.000 ton,

– da je čez deset let potrošnja narasla na 45.000.000 ton,

– da bi s sedanjo hitrostjo izkoriščanja vrelcev zaloga trajala komaj 40 let,

– da Evropa pokriva svoje potrebe le z 10 odst. lastne nafte, 90 odst. nafte pa mora uvažati,

– da dobimo iz nafte pri prvi predelavi do 40 odst. bencina,

– da nadaljnja predelava poveča odstotek izkoristka še za 15 – 17 odst.,

– da je v surovi nafti približno 500 večjih spojin,

– da nafta kot elementarna spojina sploh ni obstojna,

– da že do 2 odst. dušika dajeta nafti neprijetno dišeč vonj,

– da pri zalogi ene vrtine izkoristijo le 20 odst., s potiskanjem vode v vrtino izkoristijo še nadaljnjih 40 odst.,

– da bi lahko preostanek 40 odst. nafte izkoristili le z rudarskimi deli,

– da lahko nafto pridobivamo tudi iz oljnih skrilavcev, kamnin, vendar so sedanji postopki še predragi,

– da se po osnovni predelavi nafte, to je po degazolizaciji, porabi 4 odst. nafte kot osnovno gorivo za metalurške obrate, ostanek pa predelujejo v rafinerijah?

JOŽE ROZMAN

Zunanja podoba razstavnega prostora, gledamo s prvega vhoda

R 5

Razstava na sejmu ALPE ADRIA

Z namenom, da bi utrdili in povečali prodajo prikolic ADRIA CARAVAN, ki so bile še do nedavnega izključno izvozni proizvod, smo že v februarju zastavili širšo propagandno in raziskovalno akcijo, v kateri smo zaenkrat zajeli samo Slovenijo. Predstavili smo jih prek ustreznih medijev: TV, radia, časopisnih oglasov itd. Bolj kon-

kretno in neposredno pa je moč propagirati izdelke na sejmih, splošnih ali specializiranih.

Na sejmu Alpe-Adria v Ljubljani smo prikazali vse tipe in izvedbe naših prikolic ADRIA CARAVAN, kar se je pokazalo kot zelo koristno, saj ta sejem nima samo lokalnega, ampak ima

tudi širši pomen za trgovanje na področju Slovenije in celo Hrvaške.

Kot večina sejmov ima tudi ljubljanski predvsem informativni in animacijski pomen. Kljub temu pa je pokazal konkretne rezultate. Sklenjene so bile kupne pogodbe za približno 70 prikolic v vrednosti okoli 2,5 mili-

jona dinarjev. Poleg zasebnikov so v večjem številu kupci tudi razna podjetja in ustanove.

Seveda ne smemo pozabiti na popularno „katrco“ in „dvanajstico“, ki na sejmu nista imeli samo občudovalcev, ampak predvsem resne interesente in kupce.

Uspeh na zagrebškem velesejmu

Od 22. do 28. aprila je bila v Zagrebu tradicionalna poslovna manifestacija – Zagrebški velesejem, na katerem je razstavljalo 1430 razstavljalcev iz 24 držav.

Na IX. odprtem prostoru se je Industrija motornih vozil predstavila javnosti s svojim popolnim programom osebnih avtomobilov IMV-Renault, ADRIA CARAVAN prikolicami, dostavnimi vozili ter z garažno-servisno opremo.

Novost na letošnjem sejmu je bil nasip, dolg 40 m, na katerem so bile razstavljene prikolice in servisna postaja, kjer so prikazovali pranje vozil, mazanje, zamenjavo olja, uravnoteževanje, montažo in demontažo gum.

Estetski videz razstavnega prostora je privabljal veliko obiskovalcev. Še posebej je treba poudariti, da je osebje Zagrebškega velesejma, ki je odgovorno za zunanji videz razstavnih prostorov, večkrat pohvalimo naš zelo okusno urejen razstveni prostor med dvema vhodoma na vzhodu.

Toda veliko pomembnejši je za nas poslovni uspeh. Zanimanje obiskovalcev sejma je bilo večje kot kdajkoli do sedaj, in to za vse eksponate: od „katrice“ do dostavnih in specialnih

vozil, od male prikolice 305 Junior do devetmetrskega „mobilnega doma“. Posebno zanimanje pa je bilo za servisno opremo, saj je že na dan otvoritve sejma bila razprodana vsa razpoložljiva zaloga. Omeniti velja tudi to, da je servisno postajo na našem razstavnem prostoru obiskala tudi organizirana skupina učence srednje prometne šole, da bi spoznala tehniko vzdrževanja vozil.

Posebej moramo povedati, da je bilo nadvse veliko zanimanje za „mobilni dom“, to je največjo prikolico. Ker smo želeli kar najbolj ohraniti njeno notranjost, smo jo nameravali pokazati samo najresnejšim interesentom, kar pa ni bilo izvedljivo. Vsi obiskovalci so pohvalili estetski videz, funkcionalnost, in celo cena se jim ni zdela previsoka. Izražali so samo zaskrbljenost glede tran-

sporta, zato menimo, da bi morali to urediti mi.

Na koncu lahko rečemo, da je Industrija motornih vozil dosegla na Zagrebškem velesejmu dober poslovni uspeh.

MILAN PODKONJAK
referent prodaje
servisne opreme
prestavnništvo
IMV ZAGREB

Naše razstavišče so obiskali tudi sodelavci ljubljanske televizije

Obiskali so nas slušatelji sindikalne šole

Pred mesecem so nas obiskali slušatelji in slušateljice dvo-mesečne sindikalne šole na Jasnici pri Kočevju. To so bili slušatelji iz cele Slovenije, ki nabirajo znanje za politično delo v kolektivih. Vsi so se zelo zanimali za delo in življenje v našem kolektivu. Nad vsem, kar so videli, so bili navdušeni in zagotovili so, da bodo svoje vtise prenesli v kolektive, kjer delajo.

Objavljamo pismo slušateljice Ide Kastelic iz Maribora.

„Ni lepšega kakor srečanje s pridnimi delavci. Vodstvo IMV nas je povabilo, naj jih obiščemo. In kljub obilici dela – bili smo tik pred testiranjem in zaključkom političnega tečaja – smo se z veseljem odločili za ogled tovarne in razgovor z vodilnimi delavci.

Kaj naj rečemo o tovarni? To je zares velikán za naše pojme. Lepo je videti, kako nastaja, kako jo gradite. Na eni strani buldožerji in žerjavi orjejo ledino in delajo prostor za nove objekte, na drugi strani, v že zgrajenih halah, pa delajo delavci priljubljene avtomobile „katrce“ in R-12. Meni je najbolj Všeč „katrca“, saj je kot majhna hišica na kolesih.

Vse pa so najbolj presenetili vestni delavci. Nikogar nismo videli, da bi postopal brez dela. Vsi so hitro in disciplinirano delali, saj niti niso imeli časa, da bi se z nami pogovarjali. Zato pa tudi nekaj imajo – tovarno, ki jim daje kruh. Sadovi lastnega dela so vidni povsod. Inž. Valentič in inž. Kočevar sta nam povedala, da je tovarna po zaslugi delavcev zrasla iz montažnega obrata v veliko podjetje, v katerem je zaposlenih že skoraj 5.000 delavcev. Industrija motornih vozil ima svoje obrate tudi v drugih občinah v Sloveniji in tudi v tujini. Moja želja in želja nas vseh je, da bi se še naprej tako uspešno razvijali.

Hvaležni smo vam za vso pozornost, ki ste jo nam izkazali. V svoji zbirki imamo sedaj tudi vaše značke in prospekte tovarne. Ob pogostitvi smo se dobro počutili in z vami preživeli prijeten večer. Povem pa vam, da ste preskromni. Večkrat se postavljajo tovarne, ki jih v celoti finansira družba. Vi pa ste pošteno delali, da ste si jo zgradili z lastnimi sredstvi, zato povejte več o sebi, dovolite, da vas obiščejo in spoznajo še drugi. Morda boste upravičeno rekli:

„Naše delo in uspehi so naša reklama.“ Tudi to je res, vendar o sebi lahko govorite s ponosom.

Jaz in moje tovarišice in tovariši vam želimo še veliko delovnih uspehov.

IDA KASTELIC
slušateljica političnega
tečaja iz Maribora

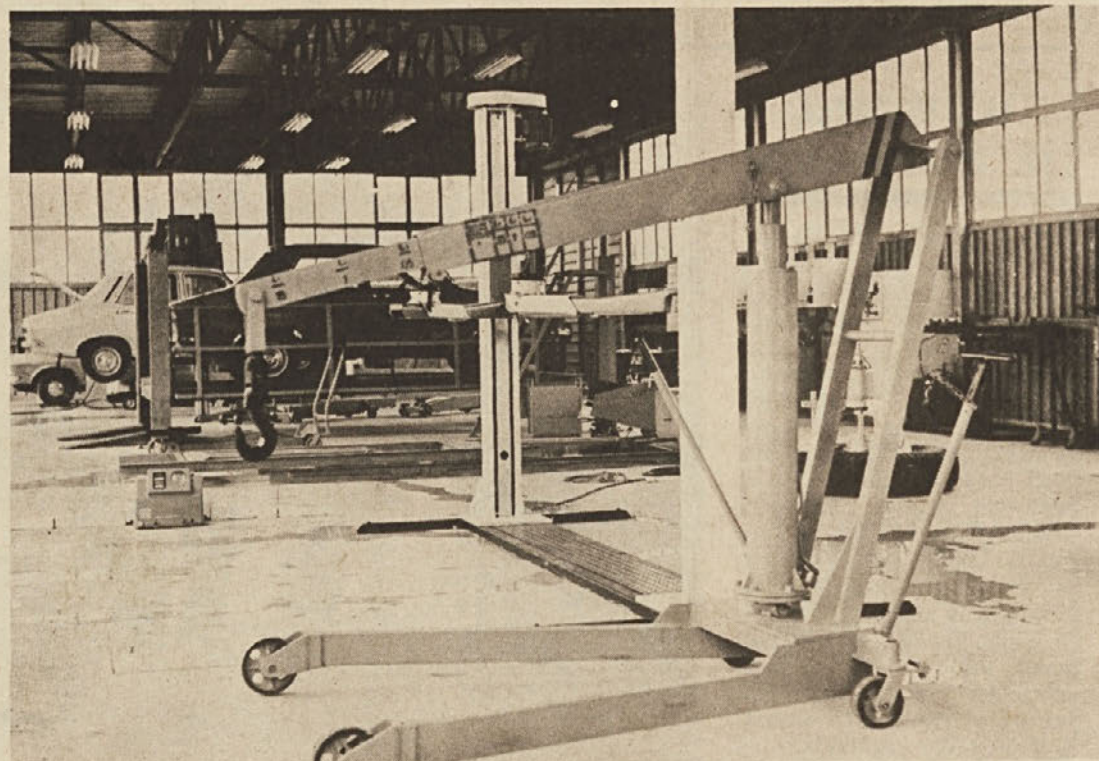

Podobna pisma smo dobili tudi od drugih, kar priča, da so bili obiskovalci izredno zadovoljni z ogledom naše tovarne. Pa tudi ugotovitev, da moramo povedati več o sebi, drži.

Inž. Božo Kočevar

Konkurenčne prikolice bo veljalo pogledati od blizu. Priložnost za to bomo bržkone imeli tudi na jesenskem zagrebškem velesejmu.

Pomembno mesto je na zagrebškem sejmu zavzemala servisna oprema iz naše tovarne TOZD Beli Manastir

Zavarovalnica SAVA deli preseške

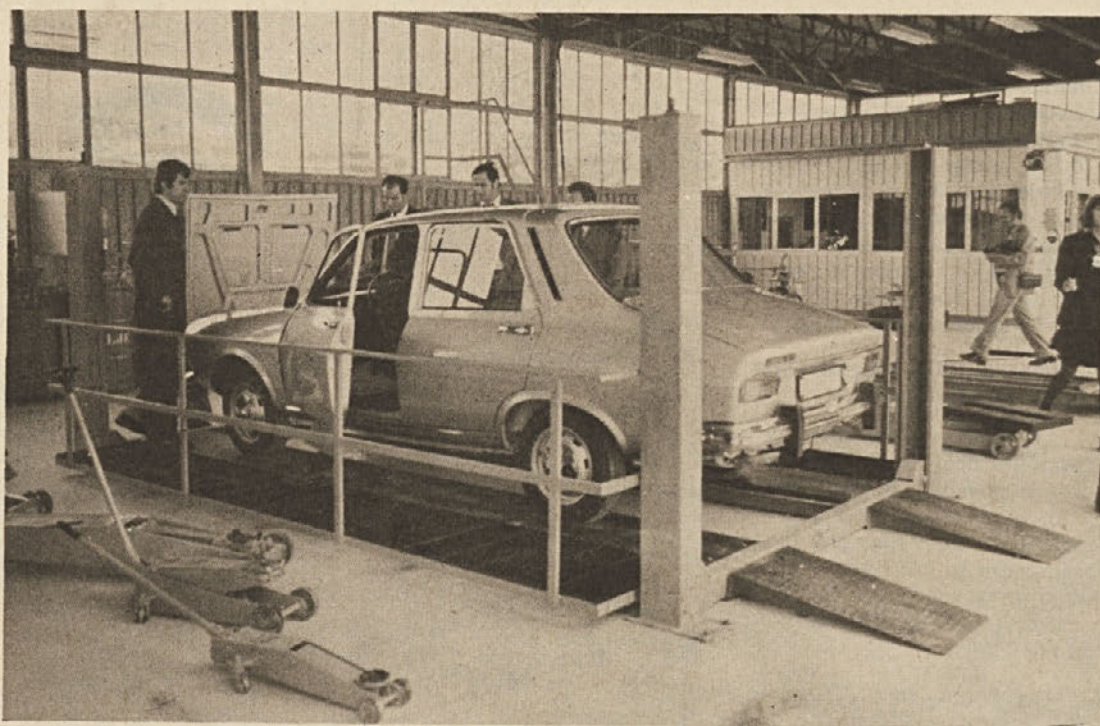
Zavarovalnica SAVA razdeli zadnja leta skoraj vse bilančne preseške iz življenjskih zavarovanj svojim zavarovancem. Bilanca za leto 1973 je pokazala za 19,310.000 dinarjev presežkov.

Organi upravljanja so namenili 18,000.00 din za deleže življenjskim zavarovancem in 1,310.000 din v varnostno rezervo.

Pri delitvi presežkov sodelujejo vsi življenjski zavarovanci zavarovalnice SAVA, ki so zavarovani z začetki od 1. 1. 1965 dalje. Vsak zavarovanec prejme delež v razmerju, v katerem je prispeval k doseženim presežkom. Čim večja je premija in čim dalj časa jo plačujete, tem večji je delež.

Pripadajoči delež se uporabi za dodatno zavarovalno vsoto, ki se izplača po pravilniku ob smrti ali ob doživetju skupaj z vsoto osnovnega zavarovanja.

Če upoštevamo preseške, ki so zbrani iz prejšnjih let, s presežki iz leta 1973, pripadajo zavarovancem dodatne zavarovalne vsote po naslednji tabeli:

Notranost servisne delavnice

Za vsakih 1.000 din zavarovalne vsote, ki je na polici, pripada zavarovancu še zne-

sek dodatne zavarovalne vsote, po zgornji tabeli.

Primer: Zavarovanec, ki ima življenjsko polico od začetka 1965, bo prejel po poteku desetletne zavarovalne dobe poleg zavarovalne vsote, navedene v polici, še 33,1 odstotka presežkov.

Dodatna zavarovalna vsota bo vsako leto večja, v skladu z doseženimi presežki.

Organi upravljanja so v letu 1973 razširili tudi jamstvo pri zavarovanju zavarovančevih

otrok za smrt in povečali zavarovalno vsoto za ta primer na 10 odstotkov osnovne zavarovalne vsote oz. najmanj 1.000 din.

Skupne rezerve življenjskega zavarovanja znašajo 404,000.000 din.

Doseženi presežki, povečani delež zavarovancem, razširitev in povečanje jamstva pri zavarovančevih otrokih kažejo veliko skrb Zavarovalnice SAVA, da nudi življenjskim zavarovancem največje ugodnosti.

Leto začetek zavarovanja	Zavarovalna doba			
	5 let	7 let	10 let	12 let
1965			331	281
1966			276	233
1967		306	219	184
1968		227	159	132
1969	209	150	105	86
1970	131	94	65	53
1971	77	54	37	30

»Veter« iz Sarajeva

Nova tovarna avtomobilov, ki je nedavno začela delati v Vogošči pri Sarajevu, že gradi nove objekte iz proizvodnega programa druge in tretje faze. Dolgoročni aranžma z zahodnonemško firmo Volkswagen predvideva poleg izdelovanja znanega hrošča tudi druge tipe vozil. Med njimi naj bi bil tudi najnovejši model, imenovan „PASSAT“ (veter), ki ga pri nas prodaja UNIS. „PASSAT“, ki je po mnenju poznavalcev uspela kombinacija audija in VW, uživa veliko popularnost, zato tudi lahko najde pot do kupca. „PASSAT“ je na zahodnonemškem tržišču avto sezono.

V Vogošću zagotavljajo, da bo proizvodnja tega vozila lahko stekla šele po izgradnji druge faze tovarne.

Tudi kolesarji so popestrili sprejem Titove štafete

Nesreče pri delu v aprilu

V mesecu aprilu se je pripetilo 36 nesreč pri delu in 5 nesreč na poti na delo in z dela.

Po oddelkih so se pripetile nesreče:

— v proizvodnji prikolic 10 nesreč, v proizvodnji avtomobilov 16 nesreč, presernica 3 nesreče, karoserija 4 nesreče, mehanska obdelava 4 nesreče, lakirnica 0, montaža 5 nesreč, skupne službe 10 nesreč.

Na poti na delo in z dela so se ponesrečili: Jože Povše, Marija Fabjančič, Ivan Mavec, Martin Erjavec, Marjan Ponikvar.

Vzroki nesreč pa so bili: — tehnična pomanjkljivost 12 nesreč, nepravilen delovni postopek 16 nesreč, neustrezno delovno sredstvo 2 nesreči, urez z ostrim robom 2 nesreči, neuporaba zaščitnih sredstev 1 nesreča, nedisciplina 3 nesreče.

Delegacija na prvi seji

V ponedeljek, 29. aprila, je bila sklicana skupna seja vseh zborov občinske skupščine Novo mesto: zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora. Delegati so se najprej sestali na ločenih sejah, kjer so vsi zbori izvolili svoje predsednike in podpredsednike. Za predsednika zbora združenega dela je bil izvoljen inž. Jože Petrič, za predsednika zbora krajevnih skupnosti Aleš Kulovec in za predsednika družbenopolitičnega zbora Rajko Gerdovič.

Za predsednika občinske skupščine Novo mesto je bil izvoljen dipl. pravnik Jakob Berič, za podpredsednika dosedanji podpredsednik občinske skupščine inž. Niko Rihar. Na skupni seji, ki jo je v nadaljevanju vodil novi predsednik, so bili izvoljeni tudi naslednji organi občinske skupščine: za predsednika izvršnega sveta občine je bil izvoljen Avgust Avbar, za namestnika pa Franci Cvelbar. Za člane izvršnega sveta so bili izvoljeni: inž. Jože Tanko, dipl. ekonomist Slavko Plavc, dipl. ekonomist Sergej Thorževski, dipl. ekonomist Miha Hrovatič.

Na predlog mandatarja predsednika izvršnega sveta Avgusta Avbarja so bili imenovani naslednji vodje resorjev, predstojniki temeljnih

upravnih organov občinske skupščine: Marjan Simič za področje gospodarstva, Štefan Seničar za finance in davčno upravo, Jože Suhadolnik za komunalo in urbanizem, Franc Beg za notranje zadeve, Kostja Virant za narodno obrambo, Ivan Pucelj za kataster, Franc Kotnik za medobčinske inšpekcijske službe, Marta Smolej za vodjo skupščinske pisarne, Jože Florjančič za sekretarja občinske skupščine.

Na skupni seji je bil izvoljen 11-članski svet za narodno obrambo občine Novo Mesto.

Člani delegacij so volili predsedstvo skupščine SRS ter opravili volitve delegatov za zvezni zbor skupščine SFRJ.

Na dnevnem redu je bil tudi sprejem sporazuma o določitvi skupine delegatov, ki bo delegirala delegate v zbor združenega dela skupščine SRS s področja kmetijske dejavnosti za 7 občin ter vseh drugih sporazumov za določitev delegatov za zbere v skupščini SRS ter poslovnik za delo občinske skupščine.

V delegacijo za zbor združenega dela skupščine SR Slovenije je bil izvoljen naš predstavnik Milan Mušet.

Nova občinska skupščina je oblikovana na delegatskih osnovah.

Varstvo pri delu je dolžnost vseh

Izvajanje predpisov varstva pri delu ni samo naloga poklicnih varnostnih strokovnjakov, temveč vseh delavcev v organizaciji združenega dela.

Ko so delavski sveti TOZD sprejemali sklepe o povečanju osebnih dohodkov, so sprejeli tudi sklepe, da posvetimo večjo pozornost organizaciji dela ter produktivnosti. Oba činitelja, ki ju moramo upoštevati, če hočemo slehernemu delavcu zagotoviti ustrezne dohodke, pa sta v veliki meri odvisna tudi od organizacije ter izvajanja varstva pri delu.

V vsaki številki našega glasila objavljamo število nesreč pri delu. Poznavalec se bo ob navedenih številkah zamislil, koliko je bilo izgubljenih delovnih dni in koliko denarja je morala organizacija plačati za pokritje stroškov.

Če odpremo knjigo, v katero vpisujemo poškodbe, vidimo, da je nastalo tri četrtine poškodb po krivdi neposrednega delavca ali njemu predpostavljenega. Naj povemo, da daje naša organizacija za osebna varovalna sredstva 200.000.000 starih dinarjev, vendar nam samo nabava teh sredstev ne more zagotoviti varnosti, saj se desetokrat dogaja, da ta sredstva leže nekje založena in pozabljena.

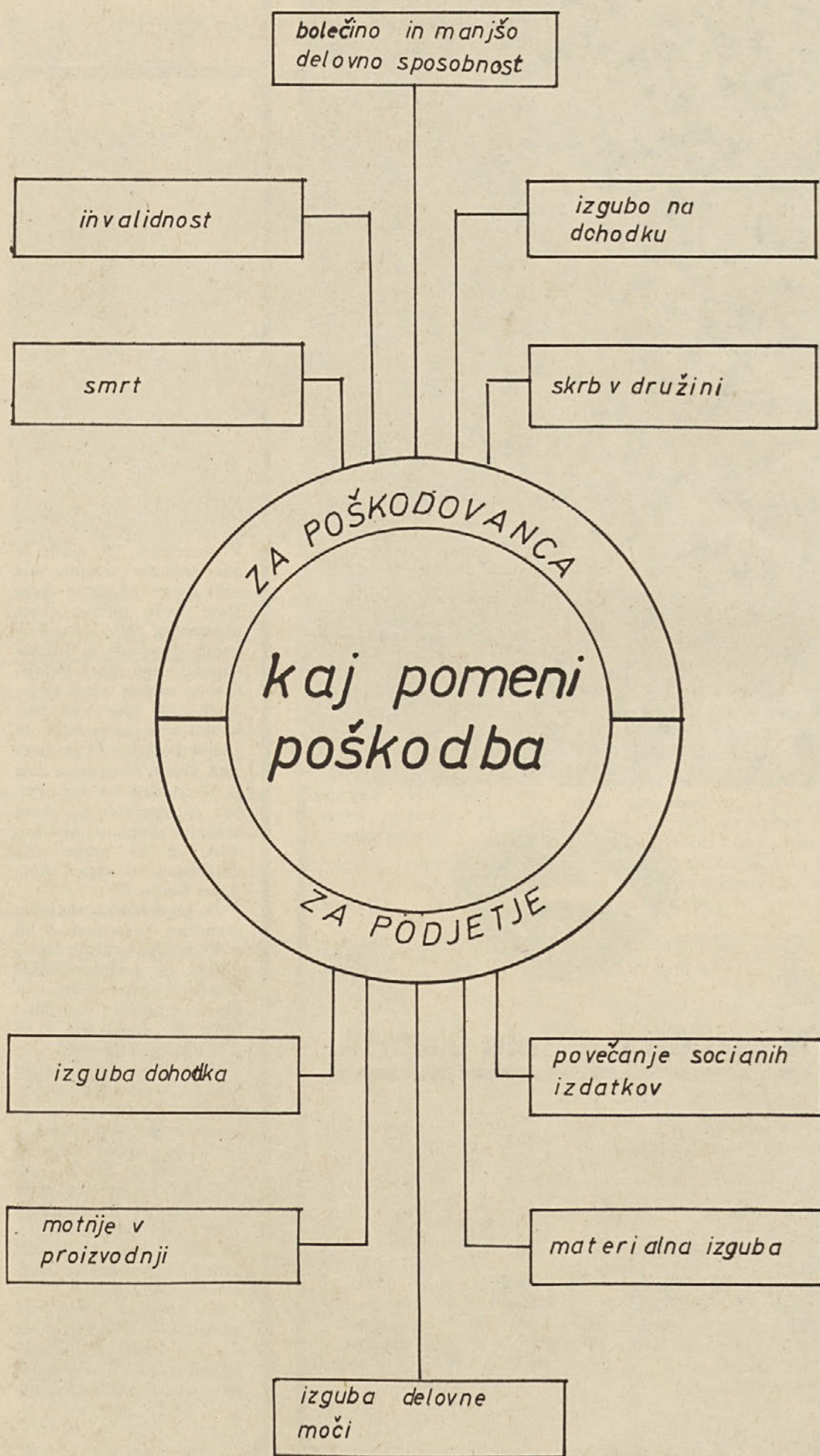
Problem varstva pri delu ni samo problem poklicnega varnostnega strokovnjaka, temveč tudi neposrednega delavca, saj je on tisti, ki se poškoduje, postane delovni invalid in podobno.

Največji jugoslovanski časopis o varstvu pri delu „Zaštita rada“ – izhaja v Beogradu – je razpisal tekmovanje za najboljše delavce v varstvu pri delu. V tekmovanje se bo vključila tudi naša organizacija združenega dela, tako da bo našim delavcem podeljenih 20 diplom in spominskih značk z napisom „U SLUŽBI ZAŠTITE, U SLUŽBI ČOVEKA“.

Diplome in značke bodo prejeli delavci v posameznih TOZD na predlog svojih predpostavljanih. Pri ocenjevanju bomo upoštevali delovno disciplino, uporabo zaščitnih sredstev, zaščitnih naprav, dajanje predlogov za izboljšanje varstva pri delu in podobno.

Pozivamo vse delavce, naj se udeleže naše akcije! Diploma in značka sta ponos slehernega člana našega kolektiva.

Inž. BRANKO KOŠIR

Solidarnostni stanovanjski sklad občine Novo mesto (v nadaljnjem besedilu: Sklad)

POZIVA

vse upravičence za pridobitev stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada, da vložijo prošnjo za uvrstitev v prednostno listo za dodelitev stanovanja.

I.

V skladu z določili pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj, zgrajenih s sredstvi Solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Novo mesto (v nadaljnjem besedilu: pravilnik) so upravičenci do dodelitve stanovanja:

a) družine ali občani z nižjimi dohodki, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da prosilec za stanovanje ali član njegove družine ni nosilec stanovanjske pravice na primernem stanovnju;
- da prosilec doslej v občini še ni imel ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja;
- da povprečni mesečni dohodek na družinskega člana ni presegal v letu 1973 zneska 1.000,- din;
- da je vsaj eden od zakoncev zaposlen na območju občine najmanj 3 leta, računajoč od datuma razpisa nazaj;
- da imata stalno bivališče na območju občine Novo mesto.

Prednost imajo:

- socialno in zdravstveno ogrožene nepopolne družine,
- družine z večjim številom otrok,
- družine ali občani, ki dalj časa stalno prebivajo v občini.

b) mlade družine, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da od sklenitve zakonske zveze do vložitve prošnje za dodelitev stanovanja ni preteklo več kot 8 let;
- da nobeden od obeh zakoncev ni zaposlen več kot 8 let, računajoč čas od dneva sklenitve zakonske zveze do vložitve prošnje;
- da nobeden od zakoncev ni nosilec stanovanjske pravice na primernem stanovanju;
- da ima eden od zakoncev stalno bivališče na območju občine Novo mesto;

Prednost imajo mlade družine:

- ki imajo nižje dohodke;
- ki namensko varčujejo pri poslovni banki za nakup stanovanja ali graditev stanovanjske hiše ali za katere delovna organizacija, pri kateri je eden od zakoncev zaposlen, pripravljena, da bo skupaj s prosilcem oz. s soudeležbo njegovih sredstev rešila njegov stanovanjski problem vsaj v roku 5 let;
- če starši nobenega od zakoncev ne razpolagajo v občini s stanovanjskimi površinami, ki za več kot 50 % presegajo stanovanjski standard določen z občinskim odlokom;

- ki imajo daljšo dobo zakonske zveze;
- ki imajo dalj časa stalno bivanje v občini.

c) upokojeni občani, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da prosilec za stanovanje ali njegov zakonec ni nosilec stanovanjske pravice na primernem stanovanju;
- da prosilec doslej še ni imel ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja;
- da vsaj 50 % sredstev za izgradnjo stanovanja prispeva Republiška skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja;
- da ima stalno bivanje na območju občine Novo mesto.

Prednost imajo upokojeni občani:

- ki so bili dalj časa zaposleni na območju občine Novo mesto,
- ki imajo dalj časa stalno bivališče na območju občine Novo mesto,
- ki so bili aktivni udeleženci NOV,
- ki so bili španski borci,
- ki so bili borci za severno mejo,
- ki so vojaški mirodopski invalidi,
- ki so civilne žrtve vojne.

II.

Upravičenci iz I. točke tega razpisa morajo vložiti utemeljene in dokumentirane prošnje na posebnih tiskanih obrazcih najkasneje do Vse prošnje, ki bodo prispеле po tem datumu, bodo obravnavane in uvrščene v prednostno listo šele pri naslednjem razpisu.

Upravičenci vlagajo prošnje za dodelitev stanovanja na Samoupravno stanovanjsko skupnost – samoupravna enota za družbeno pomoč v stan. gospodarstvu – Novo mesto, Prešernov trg 8 – posredno in sicer:

- zaposleni prosilci preko delovne ali druge organizacije, pri kateri so zaposleni;
- prosilci, zaposleni pri zasebnih delodajalcih, preko Gospodarske zbornice SRS – pododbor za obrt in gostinstvo;
- upokojeni prosilci pa preko Društva upokojenecv Novo mesto;
- nezaposleni socialno šibki občani preko Centra za socialno delo Novo mesto.

Tiskane prošnje z vprašalnikom, katerega mora izpolniti vsak prosilec, in vsa potrebna pojasnila daje strokovna služba Samoupravne enote za družbeno pomoč na Podjetju Dominvest Novo mesto, Prešernov trg št. 8, soba

III.

Družine ali občani z nižjimi dohodki lahko glede na število članov skupnega gospodinjstva pridobijo stanovanje, katerega površina sme biti:

za eno osebo	do 32 m ²
za dve osebi	do 40 m ²
za tri osebe	do 56 m ²
za štiri osebe	do 68 m ²

in za vsakega nadaljnje člana gospodinjstva še do 8 m².

Mlade družine in upokojeni občani lahko pridobijo le naslednjo vrsto stanovanj:

- garsonjero v površini do 28 m²
- enosobno stanovanje v površini do 40 m².

Izjemoma lahko mlade družine, ki imajo vsaj enega otroka, pridobijo enosobno stanovanje s kabinetom s površino do 50 m².

IV.

Upravičenci za pridobitev stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada, bodo po merilih in določilih pravilnika razporejeni na prednostno listo, ki bo objavljena v Skupščinskem Dolenjskem listu.

ADRIA

Na 550 m² odlično aranžirane površine so na sejmu „Vakantiesalon“ v Bruslju ob koncu marca obiskovalci lahko videli vse tipe naših prikolic. Pohvalimo se lahko z velikim obiskom in še večjim zanimanjem. Na sejmu so naši belgijski trgovci prodali 173 prikolic v skupni vrednosti 61,5 milijona belgijskih frankov.